

Erdélyi Örmény Gyökerek füzetek

"Emlékek nélkül, népeknek híre csak árnyék..." (Vörösmarty Mihály)
A Budapesti Örmény Kisebbségi Önkormányzatok Társulása havonta megjelenő kiadványa

IV. évfolyam 38. szám
2000 április

A Budapesti Örmény Kisebbségi Önkormányzatok Társulásának tagszervezetei: a **II.** kerületi, **VI.** kerületi, **IX.** kerületi és **XI.** kerületi Örmény Kisebbségi Önkormányzatok, valamint az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület

A Fővárosi Örmény Klub minden hónap 3. csütörtökén délután 17 órakor - hívtatán és hívtatlanul mindenkit szeretettel vár klubdélutánjaira a Budapest V. Semmelweis utca 1-3. 1. Emeleti zeneterembe.

Április Könyörgés az örmény liturgiából

A Húsvét - Jézus feltámadásának ünnepe - legtöbbször április hórá esik. Jézusnak, hogy feltámadhasson, elébb meg kellett halnia. Az örmény egyház is - a göröghöz hasonlóan - ismeri a halottak Húsvétját, azt, hogy Húsvét másnapján a halottakról is megemlékezünk:

"Imádkozzunk az Úrban elhunyt lelkekért, akik az igaz hitben és jóakarásban hunytak el Krisztusban. Uram, irgalmazz!"

Elhunytjaink sorsának egyedüli tudója az Isten. Igaz bírónak tartjuk, ki mindenkinek tettei szerint megfizet, de bízunk irgalmasságában is. Ezért jó és ezért fontos, hogy imádkozzunk elhunytjainkért még a feltámadás ünnepének folyamán is. Ez évben a genocídium évfordulója is Húsvétra esik!

Dr. Sasvári László

**„Ne hagyjátok a templomot,
A templomot s az iskolát!”**

AZ ESZTERGOM - BUDAPESTI ÉRSEKTŐL

921/2000 Budapest, 2000. március 10.

Tisztelt Ügyvédnő!

Megkaptam f. év március 10-én kelt levelét, amelyben hivatalosan érdeklődik aziránt, hogy a Budapesti Örmény Katolikus Lelkészségnek (Budapest, XI. Orlay u. 6.) van-e törvényes Egyházközségi Képviselőtestülete.

Az Örmény Katolikus Lelkészség 1996. április 26-án összegyűlt képviselőtestület válaszára. A jegyzőkönyv alapján a választás törvénytelen volt. (vö. MEKSz 4.4.). Továbbá

a MEKSz előírása értelmében a törvényesen megválasztott tagokat fel kell terjeszteni a főpásztornak, aki a kinevezést eszközli. Sem fölterjesztés, sem kinevezés nem történt.

A fentiek alapján azt kell válaszolnom, hogy 1996. április 26. óta a Budapesti Örmény Katolikus Lelkészségnek nincs törvényes Egyházközségi Képviselőtestülete.

Főpásztori áldással

Paskai László

Körpecsét: dr. Paskai László Bíboros - Prímás - Esztergom-Budapesti Érsek

Dr. Issekutz Sarolta úrnőnek

Ügyvéd

Budapest Donáti u. 7/a

Nagyon régen esedékes ez a levél, amelyben Főpásztorunk írásban is kifejti, miszerint lelkészségünknek nincs törvényes Egyházközségi Képviselőtestülete.

E rövid levél meghatározó közösségünk múltbéli történései, egyes személyek tevékenységének megítélése és a jövő alakulása szempontjából.

1996. április 26-án a választás törvénytelen volt. Akik e "választást" (az Országos Örmény Önkormányzat nevében, Avanesian Alex és családja vezetésével) titkosan, maguk között, zárt körben előkészítették, lefolytatták, majd ezt követően kiosztották maguk között a tisztségeket, beültek egyházunkba, e módon csellel elfoglalták örmény szertartású római katolikus egyházunkat, törvénytelenül jártak el.

A törvénytelenség elkövetése tudatos volt Avanesian Alex és klikkje részéről. Már 1994-ben tudatában voltak annak, hogy az örmény szertartású római katolikus egyházunkkal, az Orlay utcai ingatlanunkkal kapcsolatos bármely kérdésben előzetes engedélyre és utólagos jóváhagyásra van szükség a főegyházmegyétől. Néhai dr. Issekutz János ügyvéd már 1994-ben előkészítette és átadta Avanesian Alexnek a Főegyházmegyéhez írott kérelem és használati megállapodás tervezetét, amelyben a Budapesti Örmény Katolikus Lelkészség vezetője kérelmezi a "hazai magyar-örmény és identitását is megtartó örménység" nevében az egyházközség működésének elősegítése, anyagi támogatása, az örmény származás hagyományai és kulturális szükségletei biztosítása érdekében a civil örmény szervezetek, a leendő önkormányzat részére az együttműködést, az Orlay utcai ingatlan használatának biztosítását. (Az irat az EÖGYKE irattárában megtekinthető).

Avanesian Alex félrevezette a közösséget, amikor a főegyházmegye hozzájárulásának beszerzését állította 1995-ben, mint ahogyan az 1996-os "választás" eredményének jóváhagyását sem kérték meg - nem ok nélkül.

Már az 1996-os Örmény Szertartású Római Katolikus egyháztanácsi "alakuló ülésen" dr. Issekutz Sarolta tájékoztatta az ott összegyűlt Avanesian családot és klikkjét, valamint Vahan Hovagimian lelkész urat, hogy törvénytelen volt a választás, nem tudtak róla a hívek, és nem örmény szertartású római katolikus, illetve nem római katolikus az állítólagos egyháztanácsosok egy része. Dr. Issekutz Saroltát emiatt a Lelkészségről akkor kizavarták, majd megkezdődött ellene a hajsza politikai, önkormányzati és civil fronton egyaránt. E főpásztori levél azonban erkölcsi elégtételt ad az igazságtalan vádakra, legalább egyházi vonatkozásban. Talán nincs messze az az idő, hogy a többi témában is kiderüljön az igazság.

Miután a választás törvénytelen volt, nincs egyházközségi képviselőtestület, a négy éven át hozott ál-egyháztanácsi cselekedetek és határozatok semmiek, azaz, mintha meg sem hozták volna azokat.

Így pl. semmis az a határozat is, amellyel beengedték a Magyarországi Örmény Egyház nevű, új szerveződést (saját magukat) az örmény szertartású, római katolikus templomunkba.

Törvénytelenül tartják kezükben templomunk, múzeumunk, könyvtárunk kulcsát és törvénytelenül zárták ki onnan a magyarörmény katolikus közösségünk tagjait. Megtörtént és valódi viszont az a mérhetetlen erkölcsi és anyagi kár, amit ezen cselekedetükkel az elkövetők okoztak, nemcsak az örmény szertartású római katolikus, református, történelmi örmény kisebbségnek, a magyarörménység imázsának, hanem az **egész** hazai örmény közösségnek.

Van azonban a főpásztori levélnek egy igen súlyos, a közösség jövőjét meghatározó jelentése is, amelyen érdemes elgondolkodni.

- Az 1996-os "választási jegyzőkönyvön" aláíróként Vahan Hovagimian lelkész úr aláírása is szerepel.

- A Magyarországi Örmény Egyház 1998-as alapító okirata a lelki gondozást a Bécsi Mechitarista Rendre és Vahan Hovagimian lelkész úrra bízta.

- Az Esztergom - Budapesti Főegyházmegyei Hivatal 1999 tavaszán megállapodott a Bécsi Mechitarista Rend főapátjával a Budapesti Örmény Katolikus Lelkészség státuszának megerősítése és az új egyházi alakulat erőszakos foglalása elleni fellépésben. Sajnos, Vahan Hovagimian lelkész úr az eltelt egy év alatt nemhogy segítette volna a rendezést, hanem továbbra is az erőszakos templomfoglalókkal tartja a kapcsolatot, akik máig birtokukban tartják javainkat, egyházunkat. Egyetlen alkalommal sem határolta el magát sem szóban, sem írásban a közösség előtt neve jogtalan felhasználása miatt, mint a Magyarországi Örmény Egyház "kinevezett lelki gondozója". Pedig német fordításban tudomására hoztuk a tényeket.

- De a napokban kiküldött, aláírás nélküli levelükben (Leszkovszky Pál és Vahan Hovagimian lelkész urak gépelt neveivel) sem határolódtak el a befészkelődött vallási alakzattól, sőt, a levélben köszönetüket tolmácsolják dr. Guzsik Tamásnak (**énekkarunk vezetőjének**) és dr. Garaguly Istvánnak (**orgonistánk**nak) a templomunkban végzett áldozatos munkájukért, akik egyébként az új vallási alakzat 61. és 62. sorszáma alatti alapítói (Füzetek 2000. Februári szám 11. oldal). Melyik egyház énekkaráról és orgonistájáról van szó? Megjegyzem: nevezettek sem jelezték elhatárolódásukat az új egyház alapításától, nevük jogtalan felhasználása miatt. Ez esetben azt kell vélelmeznünk, hogy az új egyházi alakzatról van szó.

- A 2000. februári dátummal kiküldött, fenti körlevélhez egy Nyilatkozatot és az Örmény Katolikus Lelkészség csekkjét is mellékeltek. Ki, kivel és miért íratta a nyilatkozatot és ki gyűjti azt, milyen célból? Hiszen Vahan atya nem ért magyarul, németül levelezünk a renddel, ám választ sem németül, sem magyarul nem kaptunk. Miért nem utal a levél a mellékelt nyilatkozatra? Kinek a kezébe kerül az Örmény Katolikus Lelkészségünk csekkjén érkezett és érkező pénzüsszeg, amelyről az évek során senki, sehol nem számolt el?

- De lehet, hogy a lelkész urak semmiről sem tudnak, nevükkel visszaéltek. Ezzel kapcsolatos nyilatkozatuknak helyt adunk következő számunkban, amennyiben lapzártáig azt eljuttatják szerkesztőségünkhöz. Sajnálom, hogy a lapunkat rendszeresen kézhez vevő Leszkovszky Pál segédlelkész úr ezt eddig nem tette meg. De ha ezután sem teszi(k) meg, akkor ...

Tehát a jövőt megnyugtató módon csak azzal lehet elkezdni, hogy:

- meg kell tisztítani az Orlay utcát a Magyarországi Örmény Egyháztól, amelyhez az egyházi felettesek segítségét kértük,

- mielőbb biztosítani kell őseink tárgyi hagyatékát, templomunkat, az örmény szertartású

római katolikus közösségünk részére egy Gondnokság felállításával,

- a Gondnokság közreműködésével meg kell szervezni a törvényes egyháztanácsi választásokat az örmény szertartású római katolikus, illetve római katolikus hívek körében, akik nem excommunicáltak magukat a Katolikus Egyházból a Magyarországi Örmény Egyház alapításával,

- csak az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye előzetes hozzájárulásával kiírt és lefolytatott választás eredményeként, utólagos jóváhagyással, kinevezéssel iktatható be az Örmény Szertartású Római Katolikus Egyháztanács és kezdheti el működését a jóváhagyott működési szabályzat alapján.

- Fentiekre tekintettel kérjük katolikus örmény testvéreinket, hogy a mögöttük lévő hosszú évek elviselése után, most már azt a kis időt türelmesen várják végig, amíg egyházközségünk helyzete megnyugtató módon rendeződik és

- NE KÜLDJÉK VISSZA A P. VAHAN HOVAGIMIAN C.M.V. ÁLTAL ALÁÍRT, 2000 MÁRCIUS 4-ÉN KELTEZETT NYILATKOZATOT

(amelyen látható két, különböző pecsétet egyébként a Magyarországi Örmény Egyház egyháztanácsosai saját érdekükben korlátlanul használtak eddig fel). Ha itt az ideje, hasonló módon tájékoztatjuk Testvéreinket a teendőkről.

Végezetül tájékoztatjuk Olvasóinkat, hogy közösségünk és egyházunk sorsának a fenti szellemben történő rendezése a felettes egyházi szerveknél folyamatban van, azokhoz kérelmeinket írásban eljuttattuk, írásos válaszaikat várjuk.

2000. április 5.

Dr. Issekutz Sarolta

A következő levelet id. Aján Gergely, a Siófoki Örmény Kisebbségi Önkormányzat elnöke írta arra a megkereső levélre és nyilatkozatra, amelyet Leszkovszky Pál és Vahan Hovagimian atyák aláírásával juttattak el többeknek.

Igen tisztelt Atyák!

A széjjelszéledés veszélye fenyegette az örmény szertartású római katolikus nyáját! Ez a veszély még ma sem múlt el! A nyáj széjjelszaladt és kellő távolságról figyel visszafelé, azt nézi, hogy a pásztorok hogyan tudnak megküzdeni a betolakodott "ordas farkassal"?

Még nincsen egyértelmű jel, vagy nyugalmat adó, visszahívó szó!

Ez az úgynevezett magyar-örmény közösség igen nagy árat fizet azért, hogy kellő időben nem tudott összefogni. Hogyan fordulhatott elő az, hogy a körülbelül az 1640-es években letelepedett, Magyarországon élő örménység kiengedte a kezéből a kezdeményezést és az irányítást?

Hogyan lehetséges az, hogy néhány u.n. keleti örmény, kik főrésze a bolsevizmus ideológiájában nevelkedett, vette át a hatalmat a körülbelül 98 % felett?

A jelenlegi baj gyökerét abban látom, hogy az államilag tudomásul vett társadalmi irányítás átcsúszott a jelenlegi Országos Örmény Önkormányzat kezébe. Ők az ortodoxiát támogatják. Ameddig ez nem változik meg, addig örmény katolikus egyházunk sem kerülhet megfelelő támogatottsági helyzetbe.

Itt a két problémát együtt kell kezelni és változtatásán munkálkodni.

Az OÖÖ nem alkalmas a magyarországi örménység irányítására. A választásoknál a harmadik legtöbb szavazatot kaptam. Mivel igen hamar szembekerültem a jelenlegi

vezetéssel, az országos ülésekre meg sem hívnak! (A bolsevista értelmezésű demokrácia nevében!)

A széjjelszéledt nyáj külön-külön keresi vélt igazának érvényesítését. Én hazafelé, szülőföldem felé orientálódok.

Siófok testvérvárosa Gyergyószentmiklós. Tavaly, amikor március 15-én ott voltam koszorúzni, az örmény katolikus egyháztanács segítségért könyörgött, mert közel 300 éves barokk templomunk tetőzete már egy évet sem bír ki. Mindent megteszek, hogy sikerüljön anyagi segítséget szerezniem.

Szülővárosom, Szamosújvár részére is próbálok támogatást szerezni a parókia és a visszakapott Rubens oltárkép védelmére. Az elmúlt évben a három, erdélyi örmények által alapított városból 3x10 örmény származású magyar anyanyelvű gyermek és 10 felnőtt kísérő nyaraltatását biztosítottuk Siófokon. Az idén június 16 és 26 között ismét érkeznek. Erre az időre tisztelettel meghívtam Gábor testvért is, Szamosújvár plébánosát: legyen a Siófoki Örmény Önkormányzat vendége.

Isten látja lelkeket! Egyéni érdekek nem vezérelnek!

Ha réam szabatik: át kell vennem az irányítást és egységet kell teremteni, a magyarországi örményeket egy táborba kell összefogni!

Ehhez adjon morális háttérrel Szongott Kristóf 1898-ban írt művének, a „Magyarhoni örmény családok GENEALÓGIÁJA” című könyvének 13. lapja alján olvasható értelmezés:

ÁJÁN = fejedelem. stb.

A jelenlegi helyzetet nehéz tétlenül szemlélni!

Siófok, 2000 Március 20.

Id. Aján Gergely

A DEMOKRATA c. újság számára készült interjú

Riporter : *Zsebők Csaba*

Népességkutatók szerint évente több tízezer embert kellene letelepíteni Magyarországra, hogy a népesség reprodukálódjék. Felmerül, hogy a harmadik világból betelepíthető egyének mennyire lennének képesek asszimilálódni. Ezzel kapcsolatban viszont néhányan pozitív példaként emlegetik az örmények példás beilleszkedését a XVII, XIX. századi Magyarországon. A jelenségről nyilatkozott *dr. Issekutz Sarolta* ügyvéd, az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület elnöke.

Az örmények Erdélybe már a XVII. század második harmadában letelepedtek. Az ANI városából a XIII. században elindult örmény őseink hosszú évszázadokig, Nyugat felé, Európa közepe felé tartó vándorlásuk után találtak hazát Erdélyben. Ez nemcsak a nyugati kultúrkör megismeréséhez, hanem a beilleszkedési képesség kialakításához is vezetett. Ezért volt könnyű számukra az erdélyi magyarokkal, székelyekkel, szászokkal való együttélés, illetve a hozzájuk közel álló keresztény magyar kultúrkör elfogadása. Így őseink a XVIII. századtól már anyanyelvi szinten beszélték a magyar nyelvet. Az ősi szellemi rokonságra vezethető vissza, hogy az Osztrák-Magyar Monarchia részét képező soknemzetiségű Erdélyben éppen a magyarokkal vállaltak közösséget, nyelvükben és kultúrájukban is.

Az örmények eredetükről meg nem feledkezve sokkal problémamentesebben asszimilálódtak, mint más nemzetek fiai... Ez a keresztény gyökereknek tudható be?

Igen, részben a közös keresztény gyökereknek. Másrészt a legújabb mérvadó történeti